

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

est de Patriarchis, hunc sextum Canonem Nicæni Concilii primo loco ponit. Fuit autem Joannes Scholasticus Patriarcha, ut jam dixi; ac proinde Patriarcharum jura ignorare non potuit. Frustraque omnino Launoius ejus auctoritatem imminuere conatur, dum ei objicit, quod sub titulo de Patriarchis septimum Canonem Concilii Nicæni retulerit, in quo agitur de honore Aliensis Episcopi. Primo enim responderi potest, id additum esse recentiore manu, nec ab ipso Joanne Scholastico scriptum. Cur enim quælo, Joannes Antiochenus à Canone septimo Nicæni Concilii, potius quam à sexto ordini maluisse. Deinde dici potest Canonem illum septimum, licet re vera non agat de jure Patriarchico Episcopi Hierosolymorum, videri tamen ei juri occasionem præbuisse. Auctoritate enim hujus Canonis nixi Antistites Hierosolymitani, alius paulatim sese attollere cæperunt.

Sed & octava Synodus Canonem hunc non aliter intellexit. Sic enim habet in actione decima capite decimo septimo. *De Potestate Patriarcharum, & Metropolitanorum ad eos adventu.* Sancta & universalis Nicæna prima Synodus antiquam consuetudinem jubet servari per Ægyptum, & provincias, quæ sub ipso sunt, ita ut horum omnium Alexandrinus Episcopus habeat potestatem, dicens, quia & in Romanorum civitate hujusmodi mos prævaluit: quapropter causa & hæc magna & sancta Synodus, tam in seniori & nova Roma, quam in sede Antiochiæ, & Hierosolymorum, præscam consuetudinem decernit in omnibus conservari, ita ut earum Præsules universorum Metropolitanorum, qui ab ipsis promoventur, & sive per manus impositionem, sive per pallii dationem Episcopalis dignitatis firmitatem accipiunt, habeant potestatem: videlicet ad convocandum eos, urgente necessitate, ad Synodalem conventum, vel etiam ad coercendum illos & corrigendum, cum fama eos super quibusdam delictis forsitan accusaverit. Et paulo post iidem Patres de Concilio Patriarcharum ita scribunt. Sed sancta hæc & universalis Synodus, nec Concilia, quæ à Metropolitanis sunt interdicens, multo magis illa novit rationabiliora esse ac utiliora Metropolitanorum Conciliis, quæ à Patriarchali sede congregantur; & idcirco hæc fieri exigit. A Metropolita quippe unius quidem provincie dispositio efficitur: à Patriarcha vero sæpe totius causæ Diocæseos dispensatur. Quibus verbis sententia nostra apertissime confirmatur. Ajunt enim sanctissimi Patres, in Canone sexto Nicæni Concilii, neque enim alium Canonem designant, agi de Patriarchis & de jure Patriarchico. Confirmant præterea id, quod superius observavi: Patriarcham hoc præcipue differre à Metropolita, quod Metropolita quidem præest uni provincie: Patriarcha vero regit integram Diocæsin.

Sufficere poterat auctoritas Concilii generalis, cui nefas est refragari. Omnes certe Canonum interpretes Græci, hunc Canonem nostrum de Patriarchis exposuerunt. Ita Zonaras & Bal-

asamo, qui profecto melius Canones intellexerunt quam Launoius. Nec est quod quis objiciat, Græcos solos in ea fuisse sententia. Nego ullum unquam, seu Latinum, seu Græcum adhuc exstisse, qui aliter eum Canonem acceperit.

CAPUT IV.

Sed dicet aliquis id, quod à Launoio dictum est, Patriarcharum nomen diu post tempora Concilii Nicæni usurpari cœpisse, ac proinde in Concilio Nicæno de illis agi non posse. Equidem fateor nomen Patriarcharum post Nicænam Synodi tempora invaluisse. Verum res ipsa nihilominus exstabat ante Concilium Nicænum. Natura enim ita comparatum est, ut nominarebus ipsis posteriora sint. An tu dices Alexandrinum Pontificem non re vera fuisse Patriarcham ante Concilium Nicænum, cum ante illud Concilium totam Ægyptum & Lybiam ac Pentapolin rexerit, idque ex vetusta consuetudine, ut testantur Patres Nicæni. Dic mihi igitur, quandonam Alexandrinus Episcopus cœperit esse Patriarcha. Idem de Episcopo Romano & Antiocheno sentiendum est, eos semper fuisse Patriarchas jam inde à primis Ecclesiæ temporibus, licet serius Patriarchæ vocati sint. Duo tantum in Ecclesia Patriarchæ allekti sunt, Constantinopolitanus scilicet & Hierosolymitanus. Tres vero illi, quos dixi, jam inde ab Apostolicis temporibus, & ab ipsis Ecclesiæ cunabulis, Patriarchæ fuerunt, id est, Patriarchicum jus obtinuerunt.

CAPUT V.

Abunde, ut opinor, probavimus sextum Canonem Nicæne Synodi de Patriarchis intelligendum esse, qui Diocæsin regunt, non autem de Metropolitanis, qui uni tantum Provincie præesse noscuntur. Idque confirmat etiam Canon secundus Concilii Constantinopolitani. In quo Episcopi centum quinquaginta Decretum Nicæne Synodi confirmantes, supradictum Canonem sextum explicant de Episcopis, qui Diocæsin regunt. Si vero non alii sunt quam Patriarchæ, Superest ut ostendamus, quod initio promissimus, non de sola ordinatione agi in eodem Canone, sed de omni jure Patriarchico. Id vero ita demonstrari facile potest, si Patres Nicæni Concilii de sola ordinatione agere voluissent, nomen ordinationis omnino posuissent in hoc capite, & reliqua omnia exceperint. Id enim ratio postulat. Atqui ordinationis nullam prorsus mentionem fecere; immò verò generaliter locuti sunt. Audi enim illorum verba: *ὅτι τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν ἱερωσύνην πάντων τῶν ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἡμεῖς ἐκρίναμεν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐκρίναμεν: ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἡμεῖς ἐκρίναμεν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐκρίναμεν.* id est: *Si Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem.* Quod si quis dicat, his vocibus: *horum omnium*: loca duntaxat intelligi, Ægyptum scilicet & Libyam ac Pentapolin, ne sic quidem effugiet. Nam in his om-

nibus locis potestatem habere dicitur Episcopus Alexandriae. Est autem potestas nomen generale, & ad omnia extenditur, nisi termino aliquo circumscribatur. Cum igitur Patres Nicæni nullis eam finibus constrinxerint, id nos temere facere non debemus. Certe Episcopi Synodi Chalcedonenfis eo sensu, quem dixi, Nicænum Canonem acceperunt. Ita enim eum referunt in actione decima sexta: *ὅτι ἡ ἐκκλησία ἀνέλαβε τὰς ἐκείνων ἐκείνων ἐκείνων*. Sed ut omnis tollatur difficultas, videndum est, quidnam juris in Aegypto, Libyâ & Pentapoli, Alexandrinus Pontifex habuerit ante Concilium Nicænum. Nam si ostenderimus, ante illam Synodum Episcopum Alexandriae omnium Ecclesiasticorum negotiorum potestatem in illis Provinciis habuisse, liquido apparebit, Nicænos Patres in hoc Canone non de sola ordinatione egisse, cum nihil ex antiqua consuetudine minuerint, sed eam potius confirmaverint.

CAPUT VI.

Primum igitur reperio, Episcopum Alexandrinum diu ante tempora Concilii Nicæni curam habuisse Pentapoleos. Cum enim Sabellius errorem suum apud Ptolemaidem urbem Pentapoleos diffeminare cœpisset, multique statim ei contradixisse ex Catholicis viris, utraque pars tam Sabellii, quam Catholicorum, Legatos misit ad Dionysium Alexandrinum Episcopum: qui auditis partibus, quid sentiendum esset definivit, scripsitque ea de re ad Ecclesiam Ptolemaidis. Docet id Dionysius ipse in epistola ad Xystum Romanæ urbis Episcopum: ejusque verba referuntur ab Eusebio in libro septimo Historiæ Ecclesiasticæ. Idem confirmat Athanasius in libro de sententia Dionysii Alexandrini contra Arianos, cujus locum adversus semetipsum protulit Launojus. In Pentapoli superioris Libyæ, quidam Episcoporum sententias Sabellii amplectebantur &c. Recognita Dionysius ad ejus curam ea Ecclesia pertinebant, Legatos misit, qui auctores harum rerum ab illis pravis opinionibus retraherent. Sed & Libyam ante Concilium Nicænum, sub Alexandrini Pontificis dispositione fuisse docet idem Dionysius in epistola ad Germanum, quæ refertur ab Eusebio in libro septimo. Nam cum Dionysius relegatus esset in vicum Libyæ Cephron, ait, se illic verbum Dei incolis prædicasse, multosque sua prædicatione conversos fuisse ad fidem Christi. Quod quidem Episcopalis jurisdictionis esse nemo, ut opinor, ambigit. Jam vero Provinciam Thebaidis ante Nicæna tempora Alexandrino Episcopo subjacuisse, apparet ex Historia Meletii. Qui cum esset Episcopus Lycopolis in Thebaide, & multa contra leges Ecclesiasticas fecisset, adeoque Diis Gentium sacrificasse argueretur, collecta Synodo à Petro Alexandrino depositus est, viginti plus minus annis ante Concilium Nicænum, ut scribit Athanasius in Apologia adversus Arianos. Idem confirmat Epipha-

Anius in hæresi 68. ubi scribit, Meletium illum Thebaidis Episcopum, subjacuisse Petro Alexandrino Episcopo, & ad illum Ecclesiastica negotia retulisse, ex more institutoque veteri: *Hic enim mos est*, inquit, *Alexandrinorum Archiepiscoporum, ut per totam Aegyptum ac Thebaidem, Libyam, Ammoniacam, Mareoticam ac Pentapolim, Ecclesiastica negotia administrarent.* Non igitur solius ordinationis, sed omnium Ecclesiæ negotiorum cura per eas regiones ad Episcopum Alexandriae pertinebat, idque ante Synodum Nicænam. Quare cum Nicæni Patres antiquas consuetudines in Aegypto firmaverint, apparet eos non de sola ordinatione locutos esse, sed de omnibus negotiis Ecclesiasticis. Omnes certe Aegypti Episcopi ita semper hunc Canonem intellexerunt, quemadmodum discimus ex Concilio Chalcedonenfi, actione 4. ubi Hieracius Episcopus Aegypti, nomine Episcoporum totius Provinciae ita dicit: *De epistola autem sanctissimi & Deo amicissimi Archiepiscopi Romani Leonis, sciunt omnes sanctissimi Patres nostri, quia in omnibus expectamus sententiam sanctissimi Archiepiscopi; & petimus vestram clementiam expectare præsidis nostri præsentiam, quia cum in omnibus sequimur. Nam & S. Patres, qui in Nicæa congregati sunt 318. hanc regulam dederunt, ut sequatur omnis Aegyptiaca Diæcesis Archiepiscopum magna urbis Alexandrinam, & nihil absque ipso agatur ab aliquo ei subjacente Episcopo.*

CAPUT VII.

Abunde, ut opinor, probavimus id, quod initio hujus disputationis polliciti eramus, Canonem sextum Concilii Nicæni de Patriarchis agere, quatenus Patriarchæ sunt; nec de sola ordinatione accipiendum esse, sed de omni jure Patriarchico. Nunc ad reliqua pergamus. Sequitur in dicto Canone: *Quia & Episcopo Romano parilis mos est.* Græca sic habent: *ἵνα ὁ ἐπίσκοπος Ῥώμης ὡς καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρίας*. Quæ verba cum sint per se manifestissima, variis tamen multorum expositionibus in absurdissimum sensum detorta sunt. Nos verbis ipsis inhærentes, sententiam Nicænorum Patrum investigare conabimur. Duas igitur causas decreti sui afferunt sanctissimi Antistites, quæ obrem scilicet Episcopus Alexandriae per Aegyptum, Libyam ac Pentapolim, omnimodam habeat potestatem. Prima est, vetus consuetudo illorum locorum. Sic enim dicunt, antiqua consuetudo servetur per Aegyptum &c. Secundam deinde causam afferunt, exemplum Episcopi Romani. Hanc enim vim habent hæc verba: *ἵνα ὁ ἐπίσκοπος Ῥώμης ὡς καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρίας*. Ubi duo notanda sunt. Primum est, Episcopum Romanum proponi quasi exemplum & normam reliquorum Patriarcharum. Deinde nihil in hoc Canone statui de Episcopo Romano, cum tamen de aliis aliquid statuatur, puta de Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano. Recte ergo Nicolaus Papa in Epistola ad Michaëlem Impe-